



Słońce we wrześniu szybko wędruje na południe, obniżając w trakcie miesiąca wysokość górowania o 11° . Wskutek tego dzień skróci się o kolejne dwie godziny. 23 IX przetnie ono równik niebieski, zaczynając astronomiczną jesień.

W pierwszej dekadzie września Księżyc rozświetli niebo poranne, dążąc do nowiu 11 dnia miesiąca. W nocy z 2 na 3 IX wszędzie on, w fazie 66%, 9° na zachód od Plejad w Byku i do rana zmniejszy dystans do nich prawie o połowę, by kolejnej nocy pokazać się w ostatniej kwadrze również 5° , ale już na wschód od Plejad. Jednocześnie w podobnej odległości, lecz na południe od niego, znajdzie się planeta Uran, która 10 IX zmieni kierunek ruchu na wsteczny. Uran kreśli swoją pętlę na niebie w połowie odległości między Aldebaranem a Plejadami jakież $2,5^\circ$ na południowy wschód od gwiazdy 4. wielkości 37 Tau, sama świecąc z jasnością $+5,7^m$. Księżyc pozostanie w Byku jeszcze następnej nocy, zbliżając się na niewiele ponad 1° do El Nath, drugiej co do jasności gwiazdy tej konstelacji.

7 IX Srebrny Glob dotrze do wschodniej części Bliźniąt, tworząc trójkąt równoramienny z Polluksem, najjaśniejszą gwiazdą tej konstelacji, i Marsem, zajmując pozycję po $4,5^\circ$ od obu ciał niebieskich i zmniejszając przy tym fazę do 20%. Czerwona Planeta dąży do opozycji w lutym przyszłego roku. Na razie świeci z jasnością $+1,2^m$ przy tarczy o średnicy $5''$. We wrześniu Mars pokona 18° , zaczynając miesiąc niedaleko miejsca, gdzie na początku roku znajdował się Jowisz, by pod jego koniec wejść do gwiazdozbioru Raka. 10 IX planeta przejdzie mniej niż 1° od świecącej z jasnością $+3,5^m$ gwiazdy Wasat.

8 IX około godziny 2:49 Księżyc w fazie 12% zakryje gwiazdę 5. wielkości η Cnc, tworząc północno-zachodni róg trapezu gwiazd, otaczających gromadę otwartą M44 w Raku. η Cnc pojawi się przy ciemnej stronie księżycowej tarczy około godziny 3:40. Następnie Księżyc podaży ku samej gromadzie gwiazd, osiągając nad ranem odległość niewiele ponad 1° .

W odległości 9° wspomnianemu układowi towarzyszy planeta Jowisz, która zaczyna pojawiać się na niebie porannym. 9 IX Księżyc, przy fazie zmniejszonej już do 5%, wszędzie 5° na wschód od niej. Pod koniec miesiąca planeta przejdzie do gwiazdozbioru Lwa i około godziny 4:40 zdąży się wzniesć na wysokość 20° . We wrześniu Jowisz zwiększy jasność do $-1,9^m$ i średnicę tarczy do $33''$.

Księżyc można próbować dostrzec jeszcze 10 IX. 30 minut przed wschodem Słońca Srebrny Glob zajmie pozycję na wysokości 5° , prezentując bardzo cienki sierp w fazie 1%. W jego odszukaniu pomoże planeta Jowisz i Regulus, najjaśniejsza gwiazda Lwa. Księżyc znajdzie się na linii łączącej oba ciała niebieskie, około 5° od drugiego z nich.

Po nowiu Księżyc przeniesie się na niebo wieczorne, gdzie jego widoczność zacznie się poprawiać dopiero po I kwadrze. W tym okresie warto zapamiętać datę 14 IX, kiedy to dojdzie do dziennego zakrycia Wenus przez Księżyc. Planeta zniknie za ciemnym brzegiem księżycowej tarczy około godziny 11:42 i wyłoni się po jej jasnej stronie godzinę później. Tego dnia tarcza Wenus pokaże średnicę $37''$ i fazę 29%. Faza

Księżyc urośnie zaś do 12%. Do zakrycia dojdzie na wysokości 8° nad punktem SE widnokregu. Odkrycie natomiast nastąpi 7° wyżej, nieco bliżej południka lokalnego. Wenus świeci z jasnością $-4,7^m$, dzięki czemu przed i po zakryciu powinno dać się ją dostrzec gołym okiem.

18 IX Księżyc przejdzie przez I kwadrę. Dobę wcześniej pokaże się on 3° od Antaresa w Skorpionie, dobę później zaś przetnie linię łączącą dwie jasne gwiazdy Strzelca Kaus Borealis i Kaus Meridionalis. 20 IX Księżyc przeniesie się na pozycję jakież 5° od Nunki.

6 dni później Srebrny Glob przejdzie przez pełnię i jednocześnie 4° na północ od Neptuna oraz 9° na zachód od Saturna. Bliskość pełnego Księżyc i planet oznacza ich opozycję. Neptun znajdzie się po przeciwnej stronie Ziemi niż Słońce tego samego dnia, Saturn zaś – na początku października. Neptun świeci z jasnością $+7,8^m$ i kreśli swoją pętlę niecałe 4° na wschód od gwiazdy 29 Psc. Saturn natomiast ma jasność $+0,3^m$, przy średnicy tarczy $20''$, z ładnie już widocznymi pierścieniami.

Ostatniej nocy miesiąca Księżyc w fazie 80% wszędzie podczas odkrywania Plejad. Na Suwalszczyźnie Alcyone wyłoni się zza ciemnego brzegu księżycowej tarczy około 19:49, na wysokości zaledwie 4° nad widnokregiem. Drugi raz w tym miesiącu Księżyc utworzy trójkąt równoramienny z Plejadami i Uranem.

W październiku maksimum jasności osiągną dwie mirydy χ Cyg i R Leo. Według prognoz pierwsza z gwiazd pojaśnieje najbardziej około 4 X, druga natomiast 17 dni później. I mogą pojaśnić nawet do, odpowiednio, $+3,3$ i $+4,4^m$. χ Cyg znajduje się w szyi Łabędzia, na linii łączącej gwiazdy η i β Cyg, $2,5^\circ$ od pierwszej z wymienionych gwiazd i pod koniec miesiąca góruje po godzinie 20 na wysokości przekraczającej 70° . R Leo natomiast znajduje się jakież 5° na zachód od wspomnianego już Regulusa i wschodzi około godziny 3, by do świtu wzniesć się powyżej 15° nad wschodnim widnokregiem. Obie gwiazdy już we wrześniu są łatwym celem do oglądania przez lornetki i teleskopy.

Ariel MAJCHER